

Mest- en mineralenkennis voor de praktijk

Opslagcapaciteit voor dierlijke mest

1. Inleiding

Voor bedrijven waar dierlijke mest wordt geproduceerd is het verplicht een mestopslagcapaciteit te hebben voor de mestproductie van september tot en met februari, dus voor 6 maanden. Dit volgt uit het 'Besluit opslagcapaciteit dierlijke meststoffen' dat op 1 juli 2005 in werking is getreden. Het besluit is een gevolg van een verplichting vanuit de Europese Nitraatrichtlijn. Hieronder wordt ingegaan op de bepaling van de benodigde opslag en de oplossingen bij een tekort aan opslagruimte.

2. Mestproductie per dier

De overheid heeft normen vastgesteld voor de mestproductie per dier in 6 maanden. Deze staan in de bijlagen van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet en zijn te vinden op de website www.hetInvloket.nl van het ministerie van LNV. Indien echter de veehouder kan aantonen dat de mestproductie per dier lager is dan de genoemde normen, mag hij met die lagere productie rekenen. Een aantoonbaar lagere mestproductie kan bijvoorbeeld het gevolg zijn van het huisvestingssysteem, het drinkwatersysteem, de voersamenstelling of de soort of leeftijd van de dieren.

3. Aantal dieren

Voor het aantal dieren waarvoor er mestopslag moet zijn wordt in eerste instantie uitgegaan van het aantal dat op de milieuvergunning of AMvB vermeld is. Indien hier geen aantal genoemd wordt (AMvB) geldt het aantal stalplaatsen. Er mag een lager aantal genomen worden indien men van tevoren kan aantonen dat minder dieren worden gehouden (van september t/m februari). Bijvoorbeeld doordat men elk jaar minder dieren houdt of als uit een contract blijkt dat men minder gaat houden. Mest van weidend vee hoeft men niet op te kunnen slaan. Er mag weidemest worden afgetrokken voor een aannemelijke weideperiode, bijvoorbeeld voor melkkoeien tot rond 1 november.

Wanneer melkkoeien overdag weiden en 's nachts op stal zijn, is de mestproductie in de put 70 à 75% van de totale productie, inclusief spoel- en reinigingswater van de melkinstallatie wat in de put komt. Bij melkkoeien die dag en nacht weiden en alleen met het melken op stal komen, komt 25 à 30 % in de mestkelder, inclusief spoel- en reinigingswater.

4. Soorten mest

Mest van alle bedrijfsmatig gehouden dieren valt onder het besluit. Dus ook van paarden of struisvogels bijvoorbeeld.

5. Huur mestopslag

Een oplossing bij een tekort aan mestopslag kan zijn het gebruik van een opslag elders. In het kader van dit besluit gelden alleen mestopslagen in eigendom, pacht of zakelijk gebruiksrecht. Huur, vaak mondeling valt hier niet onder, terwijl dit in praktijk veel gebeurt. Mogelijk komt er nog een aanpassing zodat dit wel kan.

6. Mestafzet

Mest die tussen 1 september en 1 maart van het bedrijf afgevoerd wordt, hoeft niet te worden opgeslagen. Men moet hiervoor voor 1 september een schriftelijk afzetcontract hebben waaruit blijkt dat in betreffende periode een deel van de mest wordt afgezet naar een derde. De afnemer moet afnameplicht hebben. Leveringsplicht is niet nodig. Zet ook in het contract dat de afnemer de mest op voor het milieu onschadelijke wijze zal aanwenden, verwerken of afzetten. Het is mogelijk om af te spreken dat de afnemer van de mest, deze vanaf 1 maart weer terug mag leveren. Dit kan ook in het contract bepaald worden. Het is een oplossing ingeval van 'gehuurde' mestopslagen (zie punt 5).

7. Aftrek najaarsaanwending

Mest die nog in het najaar op klei-bouwland uitgereden mag worden, hoeft niet bij de vereiste mestopslag meegeteld te worden. Maar als het bedrijf derogatie aanvraagt is de ruimte hiervoor maar klein; vanaf 15 september mag dan niet meer uitgereden worden.

8. Extra opslag vanwege mestafzet

Wanneer mest afgevoerd moet worden vanwege de nieuwe gebruikersnormen, zal dit steeds meer in het voorjaar gebeuren. Op termijn mag namelijk nergens meer drijfmest in het najaar uitgereden worden. Om in het voorjaar te kunnen afzetten en ook de eigen grond voldoende te bemesten, kan méér dan 6 maanden mestopslag wenselijk zijn.

Om hier een goed beeld van te krijgen kan een mest-verdeelplan gemaakt worden. Daarin wordt de mestproductie vergeleken met de gewenste bemesting en mestafzet per periode. Wanneer blijkt dat er onvoldoende opslag is om in het voorjaar mest af te voeren én de gewassen voldoende te bemesten, moet een economische afweging gemaakt worden:

- Mestopslagcapaciteit uitbreiden (investering)
- Mestafzet in andere periode (hoger tarief)
- Eigen grond in voorjaar minder bemesten en in zomer (gras) meer

Bij de laatste optie moet als compensatie in het voorjaar méér kunstmest gegeven worden, maar in de zomer minder. Afhankelijk van de situatie kan wat extra kali-kunstmest nodig zijn en lichte groeiderving optreden. Vooral bij wat hogere fosfaat- en kali-toestanden in de grond kunnen de kosten meevallen.

9. Extra opslag vanwege stikstofbenutting

Van mest die in augustus aangewend wordt op grasland, gaat 10 tot 20% van de stikstof verloren omdat deze stikstof te laat in het seizoen vrij komt. Dat geldt in mindere mate voor aanwending in juli. Mest uitrijden 's zomers na graan geeft nog veel hogere stikstofverliezen, ook al wordt een nagewas geteeld. Het kan ook gebeuren dat de maanden juli en/of augustus zeer droog zijn óf juist zeer nat. In beide gevallen kan mestaanwending op grasland schade geven. Wanneer voor méér dan 6 maanden mestopslag aanwezig is, kan vroeger met bemesten gestopt worden en wordt de mest beter benut.

10. Realisatie van mestopslag

Voor de uitbreiding van de opslagcapaciteit zijn er diverse mogelijkheden. Dit kan bijvoorbeeld door het onderkelderen van een stal. Dit is vaak een praktische en goede oplossing wanneer er toch al voor de huisvesting van het vee nieuw gebouwd of uitgebreid moet worden. Andere mogelijkheden zijn een bovengrondse silo (hout, staal, beton of kunststof), een foliebassin, een mestzak, of een ondergrondse kelder waarboven bijvoorbeeld een werktuigenberging gebouwd kan worden. Elk systeem heeft zijn eigen specifieke voor- en nadelen die per situatie tegen elkaar afgewogen moeten worden.

11. Waar op letten bij de uitbreiding van mestopslag

Een aantal punten zijn hierbij belangrijk. Zo zit er verschil tussen wat u netto nodig hebt en wat u bruto moet bouwen. Een kelder van 2 meter diep (bruto) is bijvoorbeeld maar voor 1,75 m benutbaar (netto) omdat u de kelder nooit helemaal leeg krijgt. Diepe kelders geven wel veel opslag maar hebben een groter risico van opdrijven bij hoge grondwaterstanden.

Van belang is dat de mest goed gemixt kan worden voordat het wordt uitgereden. Het mixen gaat bij kelders beter dan bij een foliebassin.

In sommige situaties is het goedkoper de stal helemaal niet te onderkelderen en bijvoorbeeld een mestsilo te bouwen. Mestsilo's worden per kuub goedkoper naarmate ze groter zijn.

Per situatie dient beoordeeld te worden wat de beste oplossing is.

Verder vindt u relevante informatie in Blad 8 (mestverdeling over gras- en maisland) in deze serie, en Blad 13 in de Serie Plantaardig (mest op gemengde bedrijven).

Alle bladen in deze serie vindt u via www.hetInVloket.nl, (vervolgens via "Mestbeleid 2006", en "Vaktechnische kennis Mestbeleid 2006").